

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАКАЗ

09.04.2024

м. Київ

№ 146/09

Про встановлення протипожежного
режиму та призначення відповідальних
за пожежну безпеку

Відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України, Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом МВС України від 30.12.2014 № 1417, Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 № 444 з метою забезпечення пожежної безпеки в Національному авіаційному університеті (далі-НАУ, університет)

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Інструкцію про заходи пожежної безпеки в Національному авіаційному університеті (додається).
2. Призначити директорів інститутів, деканів факультетів та керівників структурних підрозділів відповідальними за пожежну безпеку.
3. Проректорам, директорам інститутів, деканам факультетів, головному інженеру та керівникам інших структурних підрозділів університету до 01 травня 2024 року:
  - 3.1. Визначити розпорядженням осіб, відповідальних за пожежну безпеку окремих будівель, приміщень, сховища, найпростіших укриттів, технологічного й інженерного устаткування та прилеглих до них територій, а також за утримання й експлуатацію засобів протипожежного захисту (вогнегасників, пожежних кранів тощо) закріплених за підрозділами.
  - 3.2. Обов'язки щодо відповідальності за пожежну безпеку, утримання й експлуатацію засобів протипожежного захисту визначити в посадових інструкціях.
  - 3.3. Копії розпоряджень про призначення відповідальних за пожежну безпеку осіб у підрозділах до 10 травня 2024 року надати в електронному вигляді до відділу цивільного захисту, пожежної, техногенної та екологічної безпеки (ел. пошта vtsz@npp.nau.edu.ua).
4. Керівникам зазначених структурних підрозділів забезпечити до 01 червня 2024 року розробку (або оновлення) та затвердження інструкції про заходи пожежної безпеки в Авіаційному медичному центрі, НВЦ «Автомобільно-технічна база НАУ», гуртожитках Студентського містечка, відділі безпекової діяльності, відділі головного енергетика, службі головного механіка, експлуатаційно-ремонтній дільниці, навчальній лабораторії «Навчальний ангар АКФ», НЦ «Авіаційно-технічна база» АКФ, навчально-спортивному оздоровчому центрі, науково-технічній бібліотеці, НВЦБА «Віраж», центрі льотної підготовки НАУ, центрі культури та мистецтв, центрі харчування, кафедрі військової підготовки, Державному музеї

030336

авіації імені О.К. Антонова, Укр НДІ хімотології і сертифікації ПММ і ТР (у структурі НДЧ).

5. Відповідальним за пожежну безпеку електричних мереж та електроустановок призначити головного енергетика.

6. Відповідальним за пожежну безпеку систем вентиляції та опалення, технічний стан мережі зовнішнього та внутрішнього протипожежного водопостачання (пожежних гідрантів, водоймищ, внутрішніх пожежних кранів) призначити головного механіка.

7. Відповідальним за забезпечення пожежної безпеки при проведенні будівельно-монтажних та вогневих робіт призначити начальника експлуатаційно-технічного відділу.

8. Відповідальним за пожежну безпеку на території університету, у найпростіших укриттях цивільного захисту та у приміщеннях загального користування навчальних корпусів призначити начальника господарського відділу.

9. Відповідальним за пожежну безпеку на території студентського містечка, у найпростіших укриттях цивільного захисту та в приміщеннях загального користування гуртожитків призначити директора студентського містечка.

10. Відповідальним за пожежну безпеку у сховищі № 107618 призначити головного інженера.

11. Відповідальним за утримання й експлуатацію автоматичних засобів протипожежного захисту (пожежної сигналізації, оповіщення про пожежу та евакуацією людей) призначити начальника відділу цивільного захисту, пожежної, техногенної та екологічної безпеки.

12. Відповідальним за пожежну безпеку забезпечити виконання вимог чинних правил та інших нормативних документів з пожежної безпеки в Україні.

13. Вважати таким, що втратив чинність наказ ректора від 11.06.2020 № 206/од «Про встановлення протипожежного режиму та призначення відповідальних за пожежну безпеку».

14. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Голова комісії з реорганізації НАУ,
в.о. ректора

Володимир ШУЛЬГА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний авіаційний університет

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Національного авіаційного
університету

«09» квітня 2024 № 146/ср

Система менеджменту якості

ІНСТРУКЦІЯ

**про заходи пожежної безпеки в
Національному авіаційному університеті**

СМЯ НАУ І 06.14(01)-02-2024

КИЇВ

Система менеджменту якості
Інструкція про заходи пожежної безпеки в
Національному авіаційному університеті

Шифр
документа

СМЯ НАУ І
06.14(01)-02-2024

стор. 2 з 29

УНЕСЕНО:

ВІДДІЛОМ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ, ПОЖЕЖНОЇ, ТЕХНОГЕННОЇ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

НАКАЗОМ ГОЛОВИ КОМІСІЇ З РЕОРГАНІЗАЦІЇ НАУ, В.О. РЕКТОРА ВІД 09.04 2024 № 146/09

(ф 03.02-31)

УЗГОДЖЕННЯ:

	Підпис	Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ	Посада	Дата
Розробник		Юрій СИДОРЕНКО	Начальник відділу ЦЗПТЕБ	
Узгоджено		Віталій КОТЕЛЯНЕЦЬ	Проректор з економіки та господарської роботи	08.04.2024
Узгоджено		Михайло ДУБРОВСЬКИЙ	Начальник управління кадрів та документообігу	08.04.2024
Узгоджено		Андрій ГІЗУН	Начальник відділу моніторингу якості вищої освіти	04.04.2024
Узгоджено		Ірина НОВОСЕЛЬСЬКА	Начальник юридичного відділу	04.04.2024

Рівень документа - 2а

Плановий термін між ревізіями - 1 рік

Контрольний примірник

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
2. ВИМОГИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ДО УТРИМАННЯ ТЕРИТОРІЇ.....	5
3. ВИМОГИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ДО УТРИМАННЯ БУДІВЕЛЬ, СПОРУД ТА ШЛЯХІВ ЕВАКУАЦІЇ.....	5
4. ВИМОГИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ДО ЛАБОРАТОРНИХ, НАВЧАЛЬНИХ ТА НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧИХ ПРИМІЩЕНЬ.....	8
5. ВИМОГИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ДО АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРИМІЩЕНЬ.....	10
6. ВИМОГИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ РЕМОНТНО-БУДІВЕЛЬНИХ, ВОГНЕВИХ ТА ІНШИХ ПОЖЕЖОНЕБЕЗПЕЧНИХ РОБІТ.....	11
7. ПОРЯДОК ВИКОРИСТАННЯ ПОБУТОВИХ НАГРІВАЛЬНИХ ПРИЛАДІВ.....	14
8. ПРАВИЛА ПРОЇЗДУ ТА СТОЯНКИ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ.....	14
9. ВИМОГИ ДО УТРИМАННЯ Й ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЗАСОБІВ ПРОТИПОЖЕЖНОГО ЗАХИСТУ.....	15
10. ВИМОГИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ДО УТРИМАННЯ ІНЖЕНЕРНОГО ОБЛАДНАННЯ...	19
11. ПРОТИПОЖЕЖНІ ІНСТРУКТАЖІ, НАВЧАННЯ ТА ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ З ПИТАНЬ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ.....	22
12. ПОРЯДОК ДІЙ У РАЗІ ПОЖЕЖІ.....	24
13. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ.....	25

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Ця Інструкція розроблена згідно вимог Кодексу цивільного захисту України, наказу Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року №1417 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 05.03.2015 за № 252/26697, наказу Міністерства освіти і науки України від 15 серпня 2016 року № 974 «Про затвердження Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 08 вересня 2016 року за №1229/29359 і встановлює протипожежний режим на території, в будинках, будівлях, спорудах, службових, складських, допоміжних та інших приміщеннях Національного авіаційного університету, а також під час виконання робіт.

2. Співробітники університету, особи що навчаються та перебувають в університеті зобов'язані ознайомитись з цією інструкцією та дотримуватись встановленого протипожежного режиму, виконувати вимоги цієї інструкції та інших чинних нормативно-правових документів з питань пожежної безпеки.

3. Особи, відповідальні за пожежну безпеку в університеті призначаються ректором, їх права та обов'язки визначаються в посадових інструкціях.

4. Керівники структурних підрозділів призначають відповідальних за пожежну безпеку в окремих будівлях, приміщеннях, дільницях, а також за утримання й експлуатацію засобів протипожежного захисту.

Обов'язки щодо забезпечення пожежної безпеки, утримання та експлуатації засобів протипожежного захисту передбачаються у посадових інструкціях, обов'язках, наказах та розпорядженнях.

5. Для кожного приміщення (групи приміщень) університету мають бути розроблені та затверджені ректором інструкції про заходи пожежної безпеки.

6. В корпусах, будівлях, гуртожитках мають бути розроблені і вивішені на видних місцях плани евакуації людей на випадок пожежі.

7. У разі передачі в оренду цілісного майнового комплексу або окремих його частин, приміщень, інших об'єктів за домовленістю сторін цивільно-правового договору визначаються права та обов'язки орендаря та орендодавця щодо забезпечення пожежної безпеки та відповідальності за порушення вимог пожежної безпеки на об'єкті оренди.

8. Для працівників служби охорони повинно бути розроблено інструкцію, в якій визначаються їхні обов'язки щодо додержання протипожежного режиму, огляду території і приміщень, порядок дій в разі виявлення пожежі, спрацювання систем протипожежного захисту.

Працівники служби охорони повинні мати список посадових осіб університету яких необхідно викликати у разі пожежі із зазначенням їх місць проживання, службових, домашніх (мобільних) телефонів.

2. ВИМОГИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ДО УТРИМАННЯ ТЕРИТОРІЇ

1. Територія університету повинна постійно утримуватись в чистоті, систематично очищатися від сміття, відходів, тари, опалого листя, сухої трави, котрі необхідно регулярно видаляти (вивозити) у спеціально відведені місця.
2. Дороги, проїзди й проходи до будівель, споруд, пожежних вододжерел, підступи до засобів пожежогасіння мають бути завжди вільними, утримуватись справними, взимку очищатися від снігу.
3. Забороняється зменшувати ширину доріг та проїздів.
4. Захаращувати протипожежні відстані між будівлями, використовувати для складування матеріалів, стоянки автотранспорту, будівництва та встановлення тимчасових споруд забороняється.
5. На території університету не дозволяється розводити багаття, спалювати сміття, влаштовувати звалища горючих відходів.
6. Нове будівництво, реконструкція, реставрація, технічне переоснащення та капітальний ремонт приміщень, будинків і споруд здійснюється на підставі проектної документації, яка затверджена у встановленому порядку.
7. Не дозволяється залишати на території, у дворах будівель і споруд бочки з легкозаймистими і горючими рідинами, балони із зрідженими і стиснутими газами, порожні бочки і балони.
8. На території університету на видних місцях мають бути встановлені таблички із зазначенням на них порядку виклику пожежної охорони, знаки із зазначенням місць розміщення первинних засобів пожежогасіння, покажчики пожежних гідрантів та водоймищ.
9. На в'їздах на територію університету повинні бути встановлені схеми території, в яких слід вказувати розміщення будівель, пожежних гідрантів та водоймищ, під'їздів до них.
10. Куріння дозволяється у визначених і обладнаних спеціальних місцях, позначених відповідним знаком або написом. У спеціальних місцях для куріння встановлюється урна або попільниця з негорючих матеріалів. Куріння за межами спеціально відведених місць забороняється.

3. ВИМОГИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ДО УТРИМАННЯ БУДІВЕЛЬ, СПОРУД ТА ШЛЯХІВ ЕВАКУАЦІЇ

1. Усі будівлі, споруди і приміщення повинні своєчасно очищатися від горючого сміття, відходів і постійно утримуватись в чистоті.
2. Меблі й обладнання слід розміщати так, щоб забезпечувався вільний евакуаційний прохід до виходу з приміщення. Навпроти дверного прорізу необхідно залишати прохід, який повинен дорівнювати ширині дверей, але не менше 1,0 м.
3. Евакуаційні шляхи і виходи повинні утримуватися вільними, не

захарашуватися та у разі потреби забезпечувати евакуацію всіх людей, які перебувають у приміщеннях.

4. За наявності в приміщенні лише одного евакуаційного виходу дозволяється перебувати в ньому не більше 50 осіб.

5. Кількість та розміри евакуаційних виходів, їх конструктивні рішення, умови освітленості, забезпечення не задимленості, протяжність шляхів евакуації, їх оздоблення повинні відповідати протипожежним вимогам будівельних норм.

6. Двері на шляху евакуації повинні відчинятися в напрямку виходу з будівель (приміщень). Допускається влаштування дверей з відчиненням усередину приміщення у разі одночасного перебування в ньому не більше 15 осіб, крім приміщень категорії А та Б, а також у санвузлах, з балконів, лоджій, майданчиків зовнішніх евакуаційних сходів (за винятком дверей, що ведуть у повітряну зону незадимлюваного сходового майданчика).

7. За наявності людей у приміщенні двері евакуаційних виходів можуть замикатися лише на внутрішні запори, які легко відмикаються без ключа.

8. Килими, килимові доріжки й інше покриття підлоги у приміщеннях з масовим перебуванням людей повинні надійно кріпитися до підлоги і бути помірно небезпечними щодо токсичності продуктів горіння, мати помірну димоутворювальну здатність.

9. На сходових клітках (за винятком незадимлюваних) дозволяється встановлювати прилади опалення, у тому числі на висоті 2,2 м та вище від поверхні проступів та сходових площадок, поверхові сумісні електрощити, поштові скриньки та пожежні кран-комплекти за умови, що це обладнання не зменшує нормативної ширини проходу сходовими площадками та маршами.

10. Сходові клітки, внутрішні відкриті та зовнішні сходи, коридори, проходи та інші шляхи евакуації мають бути забезпечені евакуаційним освітленням відповідно до вимог ДБН В.1.1-7-2002 "Пожежна безпека об'єктів будівництва", ДБН В.2.5-28:2018 "Природне та штучне освітлення" та Правил улаштування електроустановок (далі - ПУЕ). Світильники евакуаційного освітлення повинні вмикатися з настанням сутінків у разі перебування в будинку людей.

11. У кожному приміщенні повинно бути розміщена інструкція з пожежної безпеки, номер телефону пожежно-рятувальної служби, а також табличка, на якій вказано прізвище відповідального за пожежну безпеку.

12. Протипожежні двері, ворота, вікна, люки, клапани, у протипожежних перешкодах повинні утримуватись у справному стані. Не допускається встановлення будь-яких пристроїв, що перешкоджають нормальному зачиненню протипожежних дверей. Тип заповнення прорізів у протипожежних перешкодах повинен відповідати вимогам ДБН В. 1.1-72007 «Пожежна безпека об'єктів будівництва».

13. Дерев'яні конструкції в будинках усіх ступенів вогнестійкості, крім V, повинні піддаватися вогнезахисному оброблянню, за винятком вікон, дверей, воріт, підлоги, стелажів.

14. Роботи, пов'язані з проектуванням вогнезахисту та вогнезахисним оброблянням, виконуються суб'єктами господарювання, які мають відповідну ліцензію на такий вид робіт.

15. Під час організації і проведення заходів з масовим перебуванням людей необхідно дотримуватись таких вимог:

15.1. У разі перебування понад 50 осіб дозволяється використовувати приміщення, забезпечені не менш як двома евакуаційними виходами, що відповідають вимогам будівельних норм, не мають на вікнах глухих ґрат.

15.2. Особи, яким доручено проведення таких заходів, перед їх початком зобов'язані ретельно оглянути приміщення і переконатись у повній готовності останніх у протипожежному відношенні, зокрема, в тому, що вони забезпечені нормативною кількістю первинних засобів пожежогасіння, засобів зв'язку, систем протипожежного захисту.

15.3. Не дозволяється перебування в приміщенні людей понад установлену норму, звуження проходів між рядами, установка в проходах додаткових стільців тощо.

16. У разі необхідності встановлення ґрат на вікнах приміщень, де перебувають люди, останні повинні розкриватися, розсуватися або зніматися. Під час перебування в цих приміщеннях людей ґрати мають бути відчинені (зняті). Установлювати глухі ґрати дозволяється в касах, складах, коморах, кімнатах для зберігання зброї та в інших приміщеннях, де це передбачено нормами і правилами, затвердженими в установленому порядку.

17. Двері, горищ, підвальних приміщень, технічних поверхів, венткамер, електрощитових слід утримувати замкненими. На дверях цих приміщень повинно бути вказано місце знаходження ключів.

18. У приміщеннях, де є виділення горючого пилу та стружки, підлога, стеля, стіни, конструкції та устаткування повинні систематично прибиратися. Періодичність прибирання встановлюється в інструкції для цих приміщень.

Гарячі поверхні теплових мереж, розташованих у приміщеннях, у яких вони можуть створити небезпеку спалахування газів, парів, аерозолів або пилу, треба ізолювати таким чином, щоб температура на поверхні теплоізолюваної конструкції була не менше ніж на 20 % нижче температури самозаймання речовин.

19. Після закінчення робочого часу, занять у всіх незалежно від призначення приміщеннях викладачі, лаборанти, інші співробітники, особи відповідальні за пожежну безпеку повинні оглянути приміщення, усунути виявлені недоліки, які могли би спричинити виникненню пожежі та поширенню вогню, вимкнути електромережу і зачинити приміщення.

20. Забороняється:

20.1. Улаштовувати на шляхах евакуації пороги, виступи, турнікети, двері розсувні, підйомні, такі, що обертаються, та інші пристрої, які перешкоджають вільній евакуації людей.

20.2. Захаращувати шляхи евакуації меблями, обладнанням та різними

	Система менеджменту якості Інструкція про заходи пожежної безпеки в Національному авіаційному університеті	Шифр документа	СМЯ НАУ І 06.14(01)-02-2024
		стор. 8 з 29	

матеріалами, навіть коли вони не зменшують нормативну ширину.

20.3. Забивати, зварювати, замикати на навісні замки, болтові з'єднання та інші запори, що важко відчиняються з середини, зовнішні евакуаційні двері будівель.

20.4. Розташовувати у тамбурах виходів гардероби, вішалки для одягу, сушарні, пристосовувати їх для торгівлі, а також зберігання будь-якого інвентарю та матеріалу.

20.5. Влаштувати на сходових клітинах приміщення будь-якого призначення.

20.6. Влаштувати в загальних коридорах комори і вбудовані шафи, за винятком шаф для інженерних комунікацій, зберігати в шафах (нішах) для інженерних комунікацій горючі матеріали, а також інші сторонні предмети.

20.7. Використовувати горючі матеріали для оздоблення стін і стель шляхів евакуації.

20.8. Знімати двері вестибюлів, холів, тамбурів і сходових кліток, знімати пристрої для самозачинення дверей у протипожежних перешкодах, а також фіксування самозакривних дверей у відчиненому положенні.

20.9. Розвішувати у сходових клітках на стінах стенди, панно, інші горючі матеріали.

20.10. Користування побутовими електронагрівальними приладами з відкритою спіраллю .

20.11. Залишати без догляду увімкнені в електромережу прилади.

20.12. Розміщувати в підвальних приміщеннях вибухо-, пожежонебезпечних виробництв, зберігати та застосовувати легкозаймісті та горючі рідини, вибухові та інші речовини і матеріали, що мають підвищену вибухо-пожежну небезпеку.

20.13. Використовувати горища, технічні поверхи, венткамери, електрощитові під виробничі дільниці, для зберігання продукції, устаткування, меблів тощо.

20.14. Встановлювати на приямках та люках металеві ґрати, захаращувати приямки і закладати цеглою віконні отвори цокольних приміщень.

20.15. Зливати до каналізаційної мережі легкозаймісті і горючі рідини, стоки речовин, які при взаємодії з водою виділяють вибухо-, пожежонебезпечні речовини.

20.16. Застосовувати відкритий вогонь.

20.17. Оренда навчальних та житлових приміщень для використання їх як складських або виробничих приміщень категорій А, Б, В.

4. ВИМОГИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ДО ЛАБОРАТОРНИХ, НАВЧАЛЬНИХ ТА НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧИХ ПРИМІЩЕНЬ.

1. У навчальних та навчально-виробничих приміщеннях слід розміщувати

	Система менеджменту якості Інструкція про заходи пожежної безпеки в Національному авіаційному університеті	Шифр документа	СМЯ НАУ І 06.14(01)-02-2024
		стор. 9 з 29	

лише потрібні для забезпечення навчального процесу прилади, моделі, приладдя, посібники, транспаранти тощо (навчально-наочні засоби), які необхідно зберігати у шафах, на стелажах або стаціонарно встановлених стояках.

2. У навчальних та навчально-виробничих приміщеннях зберігаються тільки ті навчально-наочні посібники та навчальне обладнання, проводяться тільки ті досліди та роботи, які передбачені переліками та навчальними програмами.

3. Перед початком проведення лабораторних занять з нової теми керівник, який проводить їх, повинен провести зі студентами інструктаж з пожежної безпеки

4. Після закінчення занять усі пожежо-, вибухонебезпечні речовини та матеріали повинні бути вилучені з класів, кабінетів, майстерень у спеціально виділені та обладнані приміщення.

5. Усі учасники навчально-виховного процесу зобов'язані знати пожежонебезпечні властивості застосовуваних хімічних реактивів і речовин, засоби їх гасіння та дотримуватися заходів безпеки під час роботи з ними.

6. У навчальних і наукових лабораторіях, навчально-виробничих майстернях, де застосовуються ЛЗР та ГР, газу, необхідно дотримуватися вимог Правил безпеки під час проведення навчально-виховного процесу в кабінетах (лабораторіях) фізики та хімії загальноосвітніх навчальних закладів, затверджених наказом Міністерства надзвичайних ситуацій України від 16 липня 2012 року № 992, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 03 серпня 2012 року за № 1332/21644, та Правил охорони праці під час роботи в хімічних лабораторіях, затверджених наказом Міністерства надзвичайних ситуацій від 11 вересня 2012 року №1192, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 25 вересня 2012 року за № 1648/21960.

7. Усі роботи, пов'язані із застосуванням ЛЗР та ГР, а також з виділенням токсичних або пожежо-, вибухонебезпечних газів і парів, повинні проводитися лише у витяжних шафах, коли працює вентиляція та відповідно до вимог підпункту 1.7 пункту 1 розділу VI Правил пожежної безпеки в Україні;

8. Застосовувати відкритий вогонь, проводити зварювальні роботи відповідно до навчальних планів і програм дозволяється у спеціалізованих майстернях з дотриманням вимог пожежної безпеки відповідно до пункту 1 розділу VII Правил пожежної безпеки в Україні;

9. Обтиральний матеріал для робіт у навчально-виробничих майстернях навчальних закладів слід зберігати в спеціальних металевих ящиках. Використаний обтиральний матеріал, стружки слід прибирати після занять наприкінці кожного дня.

10. У приміщеннях лабораторій та навчально-виробничих майстерень не дозволяється:

10.1. Залишати без нагляду робоче місце, запалені пальники та інші

	Система менеджменту якості Інструкція про заходи пожежної безпеки в Національному авіаційному університеті	Шифр документа	СМЯ НАУ І 06.14(01)-02-2024
		стор. 10 з 29	

нагрівальні прилади.

10.2. Зберігати будь-які речовини, пожежонебезпечні властивості яких не досліджені.

10.3. Виливати відпрацьовані легкозаймисті та горючі рідини в каналізацію.

5. ВИМОГИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ДО АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРИМІЩЕНЬ.

1. Усі двері евакуаційних та інших виходів повинні завжди утримуватися у справному стані, відчинятися у напрямку виходу людей із приміщення (будівлі).

2. Меблі та обладнання мають розміщуватися таким чином, щоб забезпечувався вільний евакуаційний прохід до дверей виходу з приміщення (завширшки не менше 1 м). Евакуаційні шляхи та виходи необхідно постійно утримувати вільними, нічим не захащувати.

3. Електромережі, електроприлади і апаратура повинні експлуатуватися тільки у справному стані з урахуванням рекомендацій підприємств-виробників. У разі виявлення пошкоджень електромереж, вимикачів, розеток та іншого електричного обладнання слід негайно вимкнути їх та вжити необхідних заходів щодо приведення у пожежобезпечний стан.

4. Документи, папір та інші горючі матеріали слід зберігати на відстані не менше 1 м від електрощитів; 0,5 м від електросвітильників; 0,6 м від сповіщувачів автоматичної пожежної сигналізації та 0,15 м від приладів центрального водяного опалення.

5. Кошки та ящики для паперу слід регулярно спорожнювати, а сміття виносити за межі будівлі в спеціально відведені місця.

6. Засоби протипожежного захисту слід утримувати у справному стані. Усі працівники повинні вміти користуватись наявними вогнегасниками, іншими первинними засобами пожежогасіння, знати місце їх знаходження. Відстань від найбільш віддаленого місця приміщення до місця розташування вогнегасника не повинна перевищувати 20 м.

7. У службових приміщеннях не допускається:

7.1. Влаштувати тимчасові електромережі, прокладати електричні проводи безпосередньо по горючій основі, експлуатувати електроприлади, які мають механічні пошкодження.

7.2. Захащувати підступи до засобів пожежогасіння.

7.3. Курити.

7.4. Вмикати електронагрівальні прилади (чайники, кип'ятильники тощо) без негорючих підставок та в місцях, де їх використання не передбачено (або заборонено).

7.5. Захащувати шляхи евакуації та евакуаційні виходи.

8. Після закінчення роботи необхідно:

	Система менеджменту якості Інструкція про заходи пожежної безпеки в Національному авіаційному університеті	Шифр документа	СМЯ НАУ І 06.14(01)-02-2024
		стор. 11 з 29	

8.1. Оглянути приміщення, переконатись у відсутності порушень, що можуть призвести до пожежі.

8.2. Вимкнути освітлення, електроживлення приладів та обладнання (за винятком електрообладнання, яке за вимогами технології повинно працювати цілодобово).

8.3. Зачинити вікна, двері.

6. ВИМОГИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ РЕМОНТНО-БУДІВЕЛЬНИХ, ВОГНЕВИХ ТА ІНШИХ ПОЖЕЖОНЕБЕЗПЕЧНИХ РОБІТ.

1. Вогневі, будівельно-монтажні та інші роботи, пов'язані з застосуванням відкритого вогню проводяться у відповідності до наказів ректора та відповідних інструкцій.

2. Місця проведення зварювальних і а інших робіт і, пов'язаних з застосуванням відкритого вогню можуть бути:

2.1. Постійними, які організуються у спеціально обладнаних для цієї мети приміщеннях чи на відкритих майданчиках;

2.2. Тимчасовими, коли вогневі роботи проводяться безпосередньо в будівлях (приміщеннях), які експлуатуються та на території.

3. Постійні місця проведення вогневих робіт визначаються наказом чи розпорядженням ректора.

4. Керівник структурного підрозділу, який проводить вогневі роботи на тимчасових місцях (крім будівельних майданчиків), зобов'язаний оформити наряд-допуск на виконання тимчасових вогневих робіт. Наряд-допуск на проведення вогневих робіт належить оформляти та погоджувати у відділі цивільного захисту, пожежної, техногенної та екологічної безпеки університету напередодні проведення цих робіт.

5. До проведення вогневих робіт допускаються тільки кваліфіковані працівники, які мають при собі посвідчення газоелектрозварника та посвідчення про проходження пожежно-технічного мінімуму.

6. Проведення вогневих робіт на постійних та тимчасових місцях дозволяється лише після вжиття заходів, які виключають можливість виникнення пожежі:

6.1. Очищення робочого місця від горючих матеріалів;

6.2. Захисту горючих конструкцій;

6.3. Забезпечення первинними засобами пожежогасіння (вогнегасником, ящиком з піском та лопатою, відром з водою тощо). Вид та кількість первинних засобів пожежогасіння, якими повинно бути забезпечене місце проведення робіт вказуються в наряді-допуску на виконання тимчасових вогневих робіт;

6.4. Будівельні конструкції, настели підлог, оздоблення з матеріалів груп горючості Г2, Г3, Г4, а також горючі частини обладнання та ізоляція мають бути захищені від потрапляння на них іскор металевими екранами, покривалами з

	Система менеджменту якості Інструкція про заходи пожежної безпеки в Національному авіаційному університеті	Шифр документа	СМЯ НАУ I 06.14(01)-02-2024
		стор. 12 з 29	

негорючого теплоізоляційного матеріалу чи в інші способи і в разі необхідності полити водою;

6.5. З метою виключення потрапляння розпечених часток металу в суміжні приміщення, на сусідні поверхи, близько розташоване устаткування всі оглядові, технологічні й вентиляційні люки, монтажні та інші отвори в перекриттях, стінах і перегородках приміщень, де здійснюються вогневі роботи, повинні бути закриті негорючими матеріалами;

6.6. Приміщення, в яких можливе скупчення парів легкозаймистих речовин, горючих речовин та горючих газів, перед проведенням вогневих робіт повинні бути провентильовані;

6.7. Двері, що з'єднують приміщення, де виконуються вогневі роботи, з суміжними приміщеннями, повинні бути зачинені;

6.8. Вогневі роботи дозволяється проводити на відстані не ближче 15 м від відчинених отворів фарбувальних та сушильних камер. Місце зварювання слід обгороджувати захисним екраном.

7. Після закінчення вогневих робіт виконавець зобов'язаний ретельно оглянути місце їх проведення, за наявності горючих конструкцій полити їх водою, усунути можливі причини виникнення пожежі.

8. Посадова особа, відповідальна за пожежну безпеку місць, де проводилися вогневі роботи, повинна забезпечити перевірку місця проведення цих робіт упродовж двох годин після їх закінчення. Про приведення місця вогневих робіт у пожежонебезпечний стан виконавець та відповідальна за пожежну безпеку особа роблять відповідну позначку у наряді-допуску на виконання тимчасових вогневих робіт.

9. Розводити багаття, користуватися відкритим вогнем на відстані менше 30 м від будівель та споруд, викидати незагашене вугілля забороняється. В окремих випадках для приготування їжі на відкритому вогні дозволяється зменшувати ці відстані до 5 м за умови наявності спеціально обладнаного вогнища та вигордження місця застосування відкритого вогню негорючими конструкціями (екранами) на максимальну висоту можливого полум'я.

10. В усіх випадках забороняється залишати без догляду джерела відкритого вогню.

11. Відігрівання замерзлих труб у будівлях, приміщеннях із застосуванням відкритого вогню забороняється.

12. Усі роботи, пов'язані із застосуванням відкритого вогню, мають проводитися до початку застосування горючих матеріалів.

13. Об'ємно-планувальні і конструктивні рішення фарбувальних приміщень повинні відповідати вимогам діючих норм та правил.

14. На кожній ємності з лакофарбовим матеріалом, розчинником повинно бути нанесено маркування з точною назвою та зазначенням пожежонебезпечних властивостей.

15. Порожня тара з-під лакофарбових матеріалів має бути щільно закрита і зберігатися на спеціально відведених майданчиках.

16. Фарбувальні та сушильні камери, інше обладнання для ведення фарбувальних та фарбоприготувальних робіт повинні виготовлятися з негорючих матеріалів.

17. Приміщення фарбувальних та фарбоприготувальних ділянок мають бути обладнані самостійною примусовою припливно-витяжною вентиляцією.

18. Наносити горючі покриття на підлогу слід при природному освітленні. Роботи необхідно починати з місць, найбільш віддалених від виходів з приміщень, а в коридорах-після завершення робіт в приміщеннях.

19. Наносити епоксидні смоли, клеї, мастики, у тому числі лакофарбові на основі синтетичних смол, наклеювати плиткові й рулонні полімерні матеріали слід після закінчення всіх будівельних і санітарно-технічних робіт перед остаточним пофарбуванням приміщень.

20. При приготуванні бітумної мастики розігрів розчинників забороняється. Температура бітуму в момент приготування суміші не повинна перевищувати 70 градусів С.

21. Забороняється користуватися відкритим вогнем у радіусі менше 20 м від місця змішування смол з розчинником.

22. Для виконання робіт з використанням мастик, клеїв та інших горючих речовин повинен застосовуватись інструмент, виготовлений з матеріалів, які не дають іскор.

23. До роботи з горючими рідинами та матеріалами допускаються особи, які пройшли спеціальне навчання (пожежно-технічний мінімум).

24. Будівництво, реконструкцію, перепланування, зміну функціонального призначення приміщень, проведення пожежонебезпечних робіт необхідно здійснювати у відповідності до протипожежних вимог чинних нормативних документів та погоджувати в службі пожежної безпеки.

25. Особи, відповідальні за пожежну безпеку на об'єктах будівництва, повинні організувати вивчення та забезпечити контроль за виконанням правил пожежної безпеки, а також протипожежних заходів згідно проектів організації та проведення будівельно-монтажних робіт.

26. До початку основних будівельних робіт на будові має бути забезпечене протипожежне водопостачання від пожежних гідрантів на водогінній мережі або з резервуарів (водойм).

27. Будинки, споруди, які зводяться та реконструюються, повинні бути забезпечені первинними засобами пожежогасіння

28. Забороняється:

28.1. Приступати до роботи при несправній апаратурі.

28.2. Розміщувати постійні місця для проведення вогневих робіт у пожежонебезпечних та вибухо-, пожежонебезпечних приміщеннях.

28.3. Допускати до зварювальних та інших вогневих робіт осіб, які не мають кваліфікаційних посвідчень та не пройшли у встановленому порядку навчання (пожежно-технічного мінімуму) та щорічної перевірки знань з одержанням спеціального посвідчення.

7. ПОРЯДОК ВИКОРИСТАННЯ ПОБУТОВИХ НАГРІВАЛЬНИХ ПРИБАДІВ.

1. Застосування електричних нагрівальних приладів у приміщеннях категорії з вибухопожежонебезпекою А та Б забороняється.
2. Для опалення приміщень можуть застосовуватися масляні радіатори та нагрівальні електропанелі із закритими нагрівальними елементами. Такі радіатори та електропанелі повинні мати справний індивідуальний електрозахист і терморегулятор.
3. Застосування електричних нагрівальних приладів здійснюється з дозволу керівника структурного підрозділу, який призначає особу відповідальну за експлуатацію приладу.
4. Приєднання електричного нагрівального приладу до електромережі проводиться особою відповідальною за його експлуатацію з відома відділу головного енергетика.
5. Електричні нагрівальні прилади повинні бути ввімкнені безпосередньо в розетку, без використання подовжувачів.
6. Перед вмиканням електроприладу необхідно його оглянути та перевірити справність.
7. При користуванні електричними нагрівальними приладами необхідно дотримуватись інструкції з експлуатації приладів.
8. Не допускається:
  - 8.1. Перевантаження електромережі, вмикати декілька приладів в одну розетку.
  - 8.2. Використання побутових електронагрівальних приладів без негорючих теплоізоляційних підставок та в місцях (приміщеннях), де їх застосування заборонено.
  - 8.3. Використання електронагрівальними приладами поблизу з предметами, виготовленими з легкозаймистих, плавких та горючих речовин, неподалік від газових печей та балонів.
  - 8.4. Нагрівання приладів до небезпечно високих температур.
  - 8.5. Залишення без нагляду побутових нагрівальних приладів під час їх використання.
  - 8.6. Самостійне здійснення ремонту приладів.
  - 8.7. Вмикання вологими руками побутових нагрівальних приладів.

8. ПРАВИЛА ПРОЇЗДУ ТА СТОЯНКИ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ.

1. Проїзди на території повинні бути зручними, найоптимальнішими за часом проїзду між будівлями, спорудами та складами.
2. Автомобільні проїзди та під'їзди до будівель, споруд і джерел води мають забезпечувати за будь-якої пори року безперебійний і безпечний рух автомобільного транспорту.

	Система менеджменту якості Інструкція про заходи пожежної безпеки в Національному авіаційному університеті	Шифр документа	СМЯ НАУ І 06.14(01)-02-2024
		стор. 15 з 29	

3. Відповідальні особи повинні постійно наглядати за технічним станом проїздів та під'їздів до будівель, споруд, джерел води і своєчасно підвищувати їх технічний рівень та експлуатаційні якості.

4. Автомобільні проїзди та під'їзди до будівель, споруд і джерел води повинні мати електричне освітлення за темної пори доби.

5. Тупикові (сліпі) проїзди, під'їзди до будівель, споруд і джерел води повинні закінчуватись площадками для розвертання транспортних засобів розміром не менш як 12 x 12 м, що уможлиблює безперешкодне розвертання пожежних та інших спеціальних машин.

6. В'їзд (виїзд) транспортних засобів на територію здійснюється через два КПП, одного - з боку просп. Любомира Гузара і одного - з боку вул. Гарматної. При виникненні надзвичайних ситуацій в'їзд (виїзд) транспортних засобів здійснюється через сім КГТП: три - з боку просп. Любомира Гузара, три - з боку вул. Гарматної та один з боку просп. Відрадного.

7. Стоянка транспортних засобів дозволяється у спеціальних місцях, зазначених відповідними знаками.

8. Забороняється стоянка транспорту у наскрізних проїздах будівель, на відстані менше 10 м від в'їзних воріт на територію, не менше 9 м від будівель, менше 5 м від пожежних гідрантів, забірних пристроїв вододжерел, пожежного обладнання та інвентарю, на поворотних майданчиках тупикових проїздів. У зазначених місцях встановлюються (вивішуються) відповідні заборонні знаки.

9. При виявленні витікання пального із автомобілі, який поставлений на стоянку, його слід відбуксирувати на безпечне місце.

10. Стоянки автотранспортної техніки повинні бути забезпечені первинними засобами гасіння пожеж: вогнегасниками, пожежним інвентарем (покривала з негорючого теплоізоляційного полотна, ящики з піском, бочки з водою, пожежні відра, совкові лопати) та ручним пожежним інструментом (гаки, ломи, сокири тощо).

9. ВИМОГИ ДО УТРИМАННЯ Й ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЗАСОБІВ ПРОТИПОЖЕЖНОГО ЗАХИСТУ

1. Усі системи протипожежного захисту мають бути справними і утримуватися в постійній готовності до виконання роботи. Несправності, які впливають на їх працездатність, повинні усуватися негайно, інші несправності усуваються в передбачені регламентом терміни, про що робляться записи у відповідних журналах.

2. Будинки, приміщення та споруди повинні обладнуватися системами протипожежного захисту відповідно до ДБН В.2.5-56:2010 "Інженерне обладнання будинків і споруд. Системи протипожежного захисту".

3. Якщо для захисту окремих пожежонебезпечних ділянок у приміщеннях, які згідно з нормативними документами не підлягають обов'язковому оснащенню автоматичними системами пожежогасіння, застосовують автономні системи

	Система менеджменту якості Інструкція про заходи пожежної безпеки в Національному авіаційному університеті	Шифр документа	СМЯ НАУ І 06.14(01)-02-2024
		стор. 16 з 29	

пожежогасіння, ці приміщення можуть забезпечуватися первинними засобами пожежогасіння на 50 % їх норм належності для цих приміщень.

4. Проектування, монтування, експлуатування і технічне обслуговування автономних систем пожежогасіння слід здійснювати відповідно до чинних нормативних документів та технічної документації підприємств-виготовлювачів.

5. Територія університету, будинки, споруди, приміщення, технологічні установки повинні бути забезпечені первинними засобами пожежогасіння: вогнегасниками, ящиками з піском, бочками з водою, покривалами з негорючого теплоізоляційного матеріалу, пожежними відрами, совковими лопатами, пожежним інструментом, які використовуються для локалізації і ліквідації пожеж у їх початковій стадії розвитку. До початку експлуатації об'єкти (будинки, споруди, приміщення, технологічні установки) повинні бути забезпечені первинними засобами пожежогасіння згідно з Правилами експлуатації та типовими нормами належності вогнегасників. Ця вимога стосується також будівель, споруд та приміщень, обладнаних будь-якими типами систем пожежогасіння, пожежної сигналізації або внутрішніми пожежними кран-комплектами.

6. Під час вибору первинних засобів пожежогасіння потрібно враховувати фізико-хімічні та пожежонебезпечні властивості горючих речовин і матеріалів, їх взаємодію з вогнегасними речовинами, а також площу виробничих приміщень, відкритих майданчиків та установок.

7. Необхідна кількість первинних засобів пожежогасіння повинна визначатися відповідальним за пожежну безпеку в підрозділі окремо для кожного поверху та приміщення.

8. Вибір типу та визначення необхідної кількості вогнегасників повинні здійснюватися відповідно до Правил експлуатації та типовими нормами належності вогнегасників.

9. Для зазначення місцезнаходження первинних засобів пожежогасіння слід установлювати вказівні знаки згідно з ДСТУ ІБО 6309:2007 "Протипожежний захист. Знаки безпеки. Форма та колір", ГОСТ 12.4.026-76 "ССБТ. Цвета сигнальные и знаки безопасности". Знаки повинні бути розміщені на видимих місцях на висоті 2 - 2,5 м від рівня підлоги як усередині, так і поза приміщеннями (за потреби).

10. Розміщення та експлуатація вогнегасників повинні здійснюватися згідно з вимогами Правил експлуатації та типовими нормами належності вогнегасників.

11. Переносні вогнегасники повинні розміщуватися шляхом:

11.1 Навішування на вертикальні конструкції на висоті не більше 1,5 м від рівня підлоги до нижнього торця вогнегасника і на відстані від дверей, достатній для її повного відчинення.

11.2. Установлювання в пожежні шафи поруч з пожежними кранами, у спеціальні тумби, підставки або на пожежні щити (стенди).

12. Для розміщення первинних засобів пожежогасіння у складських,

допоміжних приміщеннях, будинках, спорудах, а також на території повинні встановлюватися спеціальні пожежні щити (стенди).

13. Пожежні щити (стенди) повинні встановлюватися на території об'єкта площею більше 200 м з розрахунку один щит (стенд) на 5000 м захищеної площі.

14. До комплекту засобів пожежогасіння, які розміщуються на пожежному щиті, входять: вогнегасники - 3 шт., ящик з піском - 1 шт., покривало з негорючого теплоізоляційного матеріалу або повсті розміром 2 x 2 м - 1 шт., гаки - 3 шт., лопати - 2 шт., ломи - 2 шт., сокири - 2 шт.

15. На пожежних щитах (стендах) повинні розміщуватися ті первинні засоби гасіння пожежі, які можуть застосовуватися в даному приміщенні, споруді, установці. Пожежні щити (стенди) та засоби пожежогасіння повинні бути пофарбовані у відповідні кольори згідно з ГОСТ 12.4.026-76 "ССБТ. Цвета сигнальные и знаки безопасности".

16. На пожежних щитах (стендах) необхідно вказувати їх порядкові номери та номер телефону для виклику пожежно-рятувальних підрозділів. Порядковий номер пожежного щита вказують після літерного індексу "ПД".

17. Пожежні щити (стенди) повинні забезпечувати:

17.1. Захист вогнегасників від потрапляння прямих сонячних променів, а також захист знімних комплектуючих виробів від використання не за призначенням (для щитів та стендів, встановлених поза приміщеннями).

17.2. Зручність та оперативність зняття (витягання) закріплених на щиті (стенді) комплектуючих виробів.

18. Вогнегасники слід встановлювати у легкодоступних та видних місцях, а також у пожежонебезпечних місцях, де найбільш вірогідна поява осередків пожежі. При цьому необхідно забезпечити їх захист від потрапляння прямих сонячних променів та дії опалювальних та нагрівальних приладів.

19. Пожежні щити (стенди), інвентар, інструмент, вогнегасники в місцях установлення не повинні створювати перешкоди під час евакуації.

20. Навіщування вогнегасників на кронштейни, розміщення їх у тумбах або пожежних шафах повинні забезпечувати можливість прочитування маркувальних написів на корпусі.

21. Технічне обслуговування вогнегасників повинно здійснюватися відповідно до Правил експлуатації та типовими нормами належності вогнегасників, а також ДСТУ 4297-2004 "Технічне обслуговування вогнегасників. Загальні технічні вимоги".

22. Вогнегасники, які експлуатуються, повинні мати:

22.1. Облікові (інвентарні) номери за прийнятою на об'єкті системою нумерації.

22.2. Пломби на пристроях ручного пуску.

22.3. Бирки та маркувальні написи на корпусі, червоне сигнальне пофарбування згідно з державними стандартами.

23. Використані вогнегасники, а також вогнегасники із зірваними пломбами необхідно негайно направляти на технічне обслуговування.

24. Відповідальними особами за своєчасне і повне оснащення об'єктів вогнегасниками та іншими засобами пожежогасіння, забезпечення їх технічного обслуговування, навчання працівників правилам користування вогнегасниками є керівники підрозділів (або орендарі згідно з договором оренди).

25. Пожежні покривала повинні мати розмір не менше ніж 1x1 м. їх призначено для гасіння невеликих осередків пожеж у разі займання речовин, горіння яких не може відбуватися без доступу повітря. У місцях застосування та зберігання легкозаймисті речовини та горючі матеріали мінімальні розміри пожежних покривал збільшуються до величин: 2 x 1,5 м і 2 x 2 м відповідно. Пожежні покривала придатні для гасіння пожеж класів А, В, Б.

26. Зовнішній протипожежний водопровід облаштовується відповідно до вимог ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі».

27. Пожежні гідранти та пожежні резервуари повинні бути справними і утримуватися таким чином, щоб забезпечити безперешкодний забір води пожежними автомобілями.

28. Для контролю працездатності систем зовнішнього протипожежного водопроводу (пожежних гідрантів) необхідно 1 раз на рік проводити перевірку з пуском води й випробування на тиск та витрату води. Після перевірки технічного стану пожежних гідрантів, водоймищ заповнюється Журнал обліку перевірок джерел зовнішнього протипожежного водопроводу. У разі невідповідності водомережі встановленим нормам складається відповідний акт.

29. Біля місць розташування пожежних гідрантів і водойм повинні бути встановлені покажчики (об'ємні зі світильником або плоскі із застосуванням світловідбивних покриттів) з нанесеними на них:

29.1. Для пожежного гідранта - літерним індексом ПГ, цифровими значеннями відстані в метрах від покажчика до гідранта, внутрішнього діаметра трубопроводу в міліметрах, зазначенням виду водопровідної мережі (тупикова чи кільцева).

29.2. Для пожежної водойми - літерним індексом ПВ, цифровими значеннями запасу води в кубічних метрах та кількості пожежних автомобілів, котрі можуть одночасно встановлюватися на майданчику біля водойми.

30. Не допускається використовувати для побутових, виробничих та інших господарських потреб протипожежний запас води, що зберігається в резервуарах, водоймах та інших ємнісних спорудах.

31. Системи внутрішнього протипожежного водопроводу облаштовуються відповідно до вимог ДБН В.2.5-64:2012 «Внутрішній водопровід та каналізація».

32. Внутрішні пожежні кран-комплекти слід установлювати в доступних місцях, їх розміщення не повинно заважати евакуації людей.

33. Кожен пожежний кран-комплект має бути укомплектований пожежним рукавом однакового з ним діаметра та стволом, кнопкою дистанційного запуску пожежних насосів (за наявності таких насосів), а також важелем для полегшення відкриття вентиля. Елементи з'єднання пожежного крана, рукавів та ручного пожежного ствола мають бути однотипними.

34. Пожежний плоскоскладальний рукав необхідно утримувати сухим, складеним в «гармошку» або подвійну скатку, приєднаним до крана та ствола і не рідше одного разу на шість місяців розгортати та згортати наново.

35. Використання пожежних рукавів для господарських та інших потреб, не пов'язаних з пожежогасінням, не допускається.

36. Пожежні кран-комплекти повинні розміщуватись у вбудованих або навісних шафках, які мають отвори для провітрювання і пристосовані для опломбування та візуального огляду їх без розкривання. При виготовленні шаф рекомендується передбачати в них місце для зберігання двох вогнегасників. На дверцята шаф, в яких знаходяться вогнегасники, мають бути нанесені відповідні покажчики за ДСТУ ISO 6309:2007 «Протипожежний захист. Знаки безпеки. Форма та колір» (ISO 6309:1987, IDT) та ГОСТ 12.4.026-76 «ССБТ. Цвета сигнальные и знаки безопасности».

37. Спосіб установлення пожежного кран-комплекту повинен забезпечувати зручність повертання вентиля та приєднання рукава. Напрямок осі вихідного отвору патрубку пожежного крана повинен виключати різкий залом пожежного рукава у місці його приєднання.

38. На дверцятах пожежних шафок із зовнішнього боку повинні бути вказані після літерного індексу «ПК» порядковий номер крана та номер телефону для виклику пожежно-рятувальних підрозділів.

39. Пожежні кран-комплекти не рідше одного разу на шість місяців підлягають технічному обслуговуванню і перевірці на працездатність шляхом пуску води з реєстрацією результатів перевірки у спеціальному журналі обліку технічного обслуговування.

40. Мережі протипожежного водопроводу повинні забезпечувати нормативні витрати та напір води.

41. Використання пожежного обладнання, інвентарю для господарських, виробничих та інших потреб, не пов'язаних з пожежогасінням або навчанням протипожежних формувань, забороняється.

42. Організації та підрозділи університету, які здійснюють технічне обслуговування, монтаж та налагодження установок протипожежного захисту, первинних засобів пожежогасіння повинні мати ліцензію на право виконання цих робіт.

43. Відповідальність за технічний стан пожежних гідрантів, пожежних кран-комплектів установлених на мережі водопроводу покладається на Службу головного механіка.

10. ВИМОГИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ДО УТРИМАННЯ ІНЖЕНЕРНОГО ОБЛАДНАННЯ

1. Експлуатація електроустановок повинна відповідати вимогам ПУЕ, Правил технічної експлуатації електроустановок споживачів.

2. Електричні машини, апарати, обладнання, електропроводи та кабелі за

	<p align="center">Система менеджменту якості Інструкція про заходи пожежної безпеки в Національному авіаційному університеті</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ I 06.14(01)-02-2024
		стор. 20 з 29	

виконанням та ступенем захисту повинні відповідати класу зони згідно ПУЕ, мати апаратуру захисту від струмів короткого замикання та інших аварійних режимів.

3. Для загального відключення силових та освітлювальних мереж складських приміщень, архівів та інших подібних приміщень необхідно встановлювати пристрої відключення ззовні вказаних приміщень на негорючих стінах.

4. Електророзетки, вимикачі, перемикачі та інші подібні апарати повинні встановлюватися на не горючі основи (конструкції) або з підкладанням під них суцільного негорючого матеріалу, що виступає за габарити апарата не менше ніж на 0,01 метра.

5. Розподільчі електрощити, електродвигуни і пускорегулювальні апарати повинні періодично оглядатися і очищатися від пилу.

6. Зіпсовані електроапарати та прилади повинні бути терміново відремонтовані або замінені на інші.

7. Плавкі вставки запобіжників мають бути калібровані із зазначенням на клемі номінального струму вставки (клеймо заводу-виготовлювача або електричної лабораторії). Використання саморобних некаліброваних плавких вставок забороняється.

8. Електроустаткування і електроапаратуру ущільненого, захисного виконання потрібно систематично перевіряти на герметичність, звертаючи на це особливу увагу, а також на стан ущільнювальних прокладок.

9. Настільні лампи, вентилятори, радіоприймачі та інші електроприлади слід вмикати в мережу тільки через справні розетки й електрошнури.

10. Приєднання нових споживачів електричної енергії має проводитися з відома відповідального за експлуатацію електрогосподарства.

11. Заміри опору ізоляції і перевірка спрацювання приладів захисту електричних мереж та електроустановок від короткого замикання необхідно проводити один раз на два роки, якщо інші терміни не обумовлені ПУЕ.

12. Приміщення вентиляційних установок повинні завжди утримуватись в чистоті. У разі виникнення пожежі потрібно негайно вимкнути (відключити) вентиляційну систему (за відсутністю її аварійного вимкнення).

13. Вентиляційні камери, шахти і повітроводи повинні очищатися від горючих предметів та пилу не рідше ніж 2 рази на рік та після капітального ремонту. Зберігання горючих матеріалів у вентиляційних камерах та використання їх для інших потреб забороняється.

14. Ліфти та підйомники не допускається використовувати з метою евакуації.

15. У разі пожежі ліфти і підйомники повинні опускатися на перший поверх, відчинятися і відключатися.

16. Улаштування та експлуатація тимчасових електромереж забороняється. Винятком можуть бути тимчасові електромережі, які живлять ілюмінаційні установки, а також електропроводки в місцях проведення будівельних, тимчасових ремонтно-монтажних та аварійних робіт.

	Система менеджменту якості Інструкція про заходи пожежної безпеки в Національному авіаційному університеті	Шифр документа	СМЯ НАУ І 06.14(01)-02-2024
		стор. 21 з 29	

17. У всіх незалежно від призначення приміщеннях, які після закінчення роботи замикаються і не контролюються черговим персоналом, з усіх електроустановок та електроприладів, а також з мереж їх живлення повинна бути відключена напруга (за винятком чергового освітлення, протипожежних та охоронних установок, а також електроустановок, що за вимогами технології працюють цілодобово).

18. Вогнезатримуючі пристрої, магнітні вловлювачі у вентиляційних повітроводах, пристрої блокування вентиляційних систем із пожежною сигналізацією та системами пожежогасіння, а також автоматичні пристрої відключення вентиляції у разі пожежі слід перевіряти у встановлені правилами строки, але не рідше одного разу на півроку, та утримувати у справному робочому стані.

19. Відключення від мережі електроживлення обладнання та вентиляційних систем у разі пожежі (за винятком систем протипожежного захисту), зупинення транспортуючих пристроїв, агрегатів, апаратів, перекриття сировинних, газових, парових та водяних комунікацій, зупинення систем вентиляції в аварійному та суміжних з ним приміщеннях (за винятком пристроїв протидимового захисту) здійснюється при необхідності черговим персоналом або посадовою особою університету, що прибула на місце пожежі.

20. Відповідальна особа за пожежну безпеку зобов'язана організувати і проводити профілактичні огляди та планово-попереджувальні ремонти електрообладнання і електромереж, опалювального, вентиляційного, технологічного та іншого інженерного обладнання, а також своєчасне усунення порушень, які можуть призвести до пожежі.

21. Профілактичний огляд, планово-попереджувальний та капітальний ремонт технологічного обладнання повинні здійснюватися в терміни, встановлені відповідними графіками, з урахуванням виконання заходів щодо забезпечення пожежовибухобезпеки, передбачених проектом, технологічним регламентом, технічними умовами.

22. Забороняється:

22.1. Експлуатація кабелів і проводів з пошкодженою або такою, що в процесі експлуатації втратила захисні властивості, ізоляцією.

22.2. Застосування нестандартних (саморобних) подовжувачів та електричних нагрівальних приладів.

22.3. Користування пошкодженими розетками, відгалужувальними та з'єднувальними коробками, вимикачами та іншими електровиробами.

22.4. Підвішування світильників безпосередньо на струмопровідні проводи, обгортання електроламп і світильників папером, тканиною та іншими горючими матеріалами, експлуатація їх зі знятими ковпаками (розсіювачами).

22.5. Використання в пожежонебезпечних зонах світильників з лампами розжарювання без захисного суцільного скла (ковпаків), а також з відбивачами і розсіювачами, виготовленими з горючих матеріалів.

22.6. Складування горючих матеріалів на відстані менше 1 м від електроустаткування та під електроцитами.

22.7. Прокладання в сходових клітках електропроводів і кабелів незалежно від їх напруги, крім електропроводки для освітлення звичайних сходових кліток.

22.8. Розміщення в кабельних спорудах будь-яких тимчасових пристроїв, зберігання в них матеріалів та устаткування.

22.9. Використовувати як опорні конструкції горючі елементи конструкцій рам при встановленні кондиціонера у віконному отворі.

22.10. Вносити в конструкцію кондиціонера зміни, не передбачені заводом-виробником.

22.11. Замінювати наявні триполюсні штепсельні роз'єднувачі на двополюсні.

22.12. Встановлювати кондиціонери у внутрішніх протипожежних перегородках та стінах.

11. ПРОТИПОЖЕЖНІ ІНСТРУКТАЖІ, НАВЧАННЯ ТА ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ З ПИТАНЬ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ

1. Усі працівники університету повинні проходити інструктажі з питань пожежної безпеки (далі - протипожежні інструктажі).

2. За призначенням та часом проведення протипожежні інструктажі поділяються на вступний, первинний, повторний, позаплановий та цільовий.

3. Вступний протипожежний інструктаж проводиться з усіма працівниками, які щойно прийняті на роботу (постійну або тимчасову). Він проводиться на підставі чинних правил, інструкцій та інших нормативних актів з питань пожежної безпеки відділом цивільного захисту, пожежної, техногенної та екологічної безпеки університету. Програма для проведення вступного протипожежного інструктажу затверджується ректором.

4. Первинний протипожежний інструктаж проводиться безпосередньо на робочому місці керівником структурного підрозділу до початку діяльності працівника. Його повинні проходити усі новоприйняті на роботу (постійну чи тимчасову), працівники переведені з інших структурних підрозділів.

Програма для проведення первинного протипожежного інструктажу затверджується ректором.

5. Повторний протипожежний інструктаж проводиться на робочому місці з усіма працівниками індивідуально або по групах не менш як один раз на рік за переліком питань, з якими необхідно ознайомити працівників під час проведення вступного та первинного протипожежних інструктажів.

6. Позаплановий протипожежний інструктаж проводиться з працівниками на робочому місці або у спеціально відведеному для цього приміщенні:

6.1. У разі введення в дію нових або доопрацьованих нормативних актів з питань пожежної безпеки (норм, правил, інструкцій, положень тощо).

6.2. У разі зміни технологічного процесу, застосування нового або заміни

	Система менеджменту якості Інструкція про заходи пожежної безпеки в Національному авіаційному університеті	Шифр документа	СМЯ НАУ І 06.14(01)-02-2024
		стор. 23 з 29	

чи модернізації існуючого пожежонебезпечного устаткування.

6.3. На вимогу державних інспекторів з пожежного нагляду, ректора, а також відділу цивільного захисту, пожежної та екологічної безпеки університету, якщо виявлено незадовільне знання працівниками правил пожежної безпеки, невміння діяти у випадку пожежі та користуватися первинними засобами пожежогашіння.

7. Цільовий протипожежний інструктаж проводиться з працівниками перед виконанням ними разових (тимчасових) пожежонебезпечних робіт (зварювальних та інших вогневих робіт), при ліквідації аварії, стихійного лиха.

8. Первинний, повторний, позаплановий та цільовий протипожежні інструктажі проводяться безпосередньо керівниками, які пройшли навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки.

9. Первинний, повторний та позаплановий інструктажі завершуються перевіркою знань. Перевірку здійснює особа, яка проводила інструктаж.

10. Проведення протипожежних інструктажів може здійснюватися разом з відповідними інструктажами з цивільного захисту.

11. Про проведення всіх видів протипожежних інструктажів, крім цільового, у Журналі реєстрації інструктажів з питань пожежної безпеки робиться запис з підписами осіб, з якими проводився інструктаж, і тих, хто його проводив.

12. Запис про проведення цільового протипожежного інструктажу робиться в документі, що дозволяє виконання робіт (наряд-допуск).

13. Посадові особи відповідальні за пожежну безпеку в університеті та структурних підрозділах, а також особи на роботі пов'язані з підвищеною пожежною небезпекою (електрогазозварювальники; працівники які виконують роботи з легкозаймистими та горючими рідинами, горючими газами, вибухонебезпечними речовинами; обслуговуючий персонал гуртожитків, готелів, оздоровчих закладів; працівники складського господарства), проходять спеціальне навчання (пожежно-технічний мінімум).

14. Навчання та перевірка знань з питань пожежної безпеки працівників університету проводиться відповідно до Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року №444.

12. ПОРЯДОК ДІЙ У РАЗІ ПОЖЕЖІ

1. негайно повідомити про це пожежно-рятувальну службу (номер телефону для виклику **101**), вказати при цьому адресу, кількість поверхів, місць, виникнення пожежі, наявність людей, а також своє прізвище.
2. Вжити (за можливості) заходів щодо евакуації людей та матеріальних цінностей, гасіння (локалізації) пожежі первинними засобами пожежогасіння та збереження матеріальних цінностей.
3. Повідомити про пожежу керівника підрозділу та службу охорони університету.
4. У разі необхідності викликати інші аварійно-рятувальні служби.
5. Посадова особа, що прибула на місце виникнення пожежі, зобов'язана:
  - 5.1. Перевірити, чи викликано пожежно-рятувальну службу, продублювати повідомлення), довести до відома ректора.
  - 5.2. У разі загрози життю людей негайно організувати їх рятування (евакуацію), вивести за межі небезпечної зони всіх співробітників, які не беруть участь у ліквідації пожежі.
  - 5.3. Видалити за межі небезпечної зони всіх співробітників, не пов'язаних з ліквідуванням пожежі.
  - 5.4. Здійснити в разі необхідності відключення електроенергії (за винятком систем протипожежного захисту) та здійснити інші заходи, що сприяють запобіганню розвитку пожежі та задимленню приміщення.
  - 5.5. Перевірити включення оповіщення людей про пожежу, установок пожежогасіння, протидимового захисту.
  - 5.6. Організувати зустріч підрозділів пожежно-рятувальної служби, надати їм допомогу у виборі найкоротшого шляху для під'їзду до осередку пожежі та в установці техніки на зовнішні джерела водопостачання.
  - 5.7. Одночасно з гасінням пожежі організувати евакуацію і захист матеріальних цінностей.
  - 5.8. Забезпечити дотримання безпеки праці працівниками, які беруть участь у гасінні пожежі.
6. З прибуттям на пожежу пожежно-рятувальних підрозділів повинен бути забезпечений безперешкодний доступ їх до місця пожежі.
7. Після прибуття пожежно-рятувальних підрозділів персонал університету зобов'язані брати участь у консультуванні керівника гасіння пожежі з приводу конструктивних і технологічних особливостей об'єкта де виникла пожежа, прилеглих будівель, та пристроїв, організувати залучення сил та засобів університету до вжиття необхідних заходів, пов'язаних із ліквідацією пожежі та попередженням її поширення.
8. У разі виникнення пожежі начальник варти служби охорони (черговий, сторож) повинен повідомити посадових осіб університету та членів добровільної пожежної дружини згідно окремої інструкції та списку.

13. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Ця інструкція дійсна з дня її затвердження.
2. Вважаються такими, що втратили чинність:
  - 2.1. Загальна інструкція про заходи пожежної безпеки в Національному авіаційному університеті (СМЯ НАУ I 06.36-01-2020), затверджена 11 червня 2020 року.

